HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אמר לו ר"ע והלא כבר נאמר אבד תאבדון. תימה הא מיצטריך לר"ע למדרש אבד ואחר כך תאבדון כר' יוסי בר' יהודה דקס בשיטת דר' יוסי הגלילי דלכאורה משמע דר"ע ס"ל בתמני' כר' יוסי הגלילי דל"ל אני (ל) אדון לפניך ומתוך פ"ה דמתני' נמי משמע הכי וי"ל דודאי ר"ע דמתני אליבא דר' יוסי הגלילי קאמר ולית ליה הגלילי קאמר לר' יוסי בר' יהודה מיבעי קרא גם כן לכדר"ע אלמא כוותיה דריש להו לקרא וי"ל דה"ק ליה לכדרבי עקיבא אליבא ר' יוסי הגלילי: **בהמה** תוכיח. פירוש דאפילו בהמה (מ) עצמה אינה נאסרת להדיוט אם לא עשה בה מעשה והא דאמרינן לקמן בפ' ר' ישמעאל (דף נד.) המשתחוה לבהמת חבירו לא אסרה ס"ה לשל עצמו והא דקאמר חבירו לגלויי דאף בשל חבירו אסרה בעשיית מעשה אי נמי קמ"ל דאף לגבוה לא אסרה כיון שאינה שלו: **מבהמה** תמה ומאילן יבש. כאן פרש"י מה שכתבתי לעיל דהוי נטעו ולבסוף עבדו הינטעו גרעין וזה לשונו ומאילן יבש דנשתנה מבריאתו ואפ"ה לא מתסר לרבנן דפליגי עליה דר' יוסי ברבי יהודה הלד השוה שבהן דתפיסת יד אדם לשם עבודת כוכבים דמעיקרא לא הוא תפיסה לרבנן דלאו אילן הוא דנטעו גרעין ור' יוסי ברבי יהודה דחשיב ליה תפיסה ואסר לא משכחת לה אלא באילן שעלה מאליו דאפילו לר' יוסי בר' יהודה לא מתסר כל זמן שלא עשה מעשה בגופו עכ"ל וא"ת בעלה מאליו נמי מ"מ אילן שלפני זה שיצא זה מגרעינו היה בו תפיסת ידי אדם וי"ל דהכ"ע באילן שעלה מאליו משמע ימי בראשית כגון יער ומיהו פירושו אי אפשר כדפריש' לעיל:

יש

בעובד כוכבים בין בישראל ונאסרת מיד בהשתחואה: **והלא.** כגון שזקפה ולא השתחוה לה: **עבודת כוכבים של ישראל.** שהקיש ישראל לעבדה פלוגתא דר' ישמעאל ור"ע בפ' ר' ישמעאל (לקמן נא:): **ונמאן.** אליבא דמאן קבעי חזקיה למילתיה כיון דאיהו לא (ט) תפיסת ידי אדם בעי וזה לשם עבודת כוכבים העמידה בין הוי מעשה בין לא הוי מעשה הרי קראה עבודת כוכבים ומ"ד עבודת כוכבים של ישראל אסורה מיד הא נמי אסורה מיד ומ"ד עד שיעבדוה הא לא פלחה ופשיטא דשרי: **לא ליבא דו'.** לעולם אליבא דמ"ד עד שתיעבד קבעי ליה: **וכגון.** דהשתחוה לה עובד כוכבים אחר זקיפתו של ישראל ולא אמרינן הא לאו דעובד כוכבים הוא ואין יכול לאסור בהשתחואה דבר שאינו שלו וכדרב יהודה אמר שמואל כו' והאי מעשה דבעינן משום גילוי דעתא דאי לאו דגלי ישראל דעתיה לא הוה מיתסרא בהשתחואה דעובד כוכבים: (י) **אסורה.** אפילו למ"ד עד שתיעבד ולא אמרינן הא לאו דעובד כוכבים הוא ואין יכול לאסור בהשתחואה דבר שאינו שלו דכיון דאומקמה ישראל גלי אדעתיה דניחא ליה בעבודת כוכבים וכי פלח לה עובד כוכבים שלימותיה קא עביד: **לגינה.** בידי אדם נעשית ונאסרת לד"ה. והך זקיפה דנקט משום גלויי דעתא הוה דאי לא זקפתו ישראל לשם עבודת כוכבים לא מיתסרא דכיון דשל ישראל הוא אינה נאסרת בהשתחוואתו של עובד כוכבים שהרי אינה שלו ואפילו טעמא מפרשינן במלתיה דשמואל לקמן בפרק ר' ישמעאל (דף נג.). וה"ג לענין גלויי דעתא קבעי לה חזקיה ולא משום מעשה דבדבר תלוה ולאו בעלי חיים לא בעינא מעשה בגופו ונאסר מיד בהשתחואה לבני ר' חייא וקמיבעיא ליה לחזקיה (כ) דוקא לגינה דמינכרא זקיפתה שרחבה יותר על עציה וכשהיא זקופה גרלית גבוה ואיכא גלויי דעתא אבל ביצה לא כו': (ל) **נעבד.** דבעלי חיים אסור לגבוה ואע"ג דשרי להדיוט וקמיבעיא ליה מי חייל שם נעבד על המחובר לאסרו לגבוה או לא: ואם

בית גליא. (ד) לשון גובה גלי: **בית לריא.** לשון חפירה ושפלות: **ועובדיהן בסייף.** דבני נח נצטוו על עבודת כוכבים בסנהדרין (דף נו.) ואמרינן התם כל מיתה האמורה לבני נח אינה אלא סייף: **ונוקמה בזרעים שזרען מתחלה לכך: ורבנן.** דאסורין ואפילו לרבנן: **שנדלדלו.** נעקרו מאליהן והשתחוה עכו"ם להם: **בהמה סוכיח.** שאינה מחובר ואינה נאסרת בהשתחויה דמדאסר רחמנא נעבד לגבוה דכתיב מן הבקר (ה) ולא כל הבקר להוציא הנעבד בפרק שור שנגח (ב"ק דף מ:) מכלל דלהדיוט שרי דאי להדיוט אסור למה לי קרא לגבוה הא ממשקה ישראל כתיב (ו) מן המותר לישראל: **מבהמה בעלת מום.** דאינה נאסרת נמי אם השתחוה לה: **ומהר.** דכי פרכת מה לבהמה שכן בעלת חיים הלכך חשיבא ולא מיתסרא הר יוכיח מה להר שכן מחובר בהמה תוכיח וחזר הדין כו' הלד השוה שבהן שאין (מ) תפיסת יד אדם וחזו טעם עצמו להתיר שאין יכולין לתלות טעם היתרן בטעם אחר דאי אמרת היתרן משום מחובר הרי בהמה ואי משום חיים הרי הר ע"כ טעם היתרן משום דאין בהן תפיסת יד אדם שבדבר זה הושוו שניהן אף אני אביא כל השווין להן בדבר זה שיהו מותרין והשתא ליכא למיפרך שכן לא נשתנו מבריאתן דהא בהמה נשתנית במום: **ומאילן יבש.** דנשתנה מבריאתו ואפ"ה הכי לא מיתסר לרבנן דפליגי עליה דר' יוסי ברבי יהודה הלד השוה שבהן שאין בהם תפיסת יד אדם לשם עבודת כוכבים דתפיסה דנטיעה דמעיקרא לא הוא תפיסה לרבנן דלאו אילן (ו) הוא ההוא שעתא שנטעו גרעין ור' יוסי בר' יהודה דחשיב ליה תפיסה ואסר ליה משכחת לה באילן שעלה מאליו דאפילו לר' יוסי לא מיתסר כל זמן שלא עשה מעשה בגופו: **להכי בעיב שקן תשקצנו.** בעבודת כוכבים לאתויי הנך דאע"ג דאתא מדינא להלד השוה להיתרא כדאמרן לא תייתינהו להיתרא וממשמעותא דקרא נפקא דמשמע כל דרשות שאתה דורש בעבודת כוכבים לא תדרוש אלא לשקץ ולאסור ואין לך להתיר בו אלא מה שהתיר לך הכתוב בפירוש: **בני רבי חייא.** יהודה וחזקיה שמן (ז): **הוי מעשה.** (ו) דאכתי איכא תפיסת יד אדם. אלמא בני ר' חייא תפיסת יד בעו: **נעוגה אימא לך בני ר' חייא.** הוא דאמרי דלא בעינן תפיסת יד בדבר תלוה (מ) ולא בבעלי חיים בין בעובד כוכבים בין בישראל ונאסרת מיד בהשתחואה: **והלא.** כגון שזקפה ולא השתחוה לה: **עבודת כוכבים של ישראל.** שהקיש ישראל לעבדה פלוגתא דר' ישמעאל ור"ע בפ' ר' ישמעאל (לקמן נא:): **ונמאן.** אליבא דמאן קבעי חזקיה למילתיה כיון דאיהו לא (ט) תפיסת ידי אדם בעי וזה לשם עבודת כוכבים העמידה בין הוי מעשה בין לא הוי מעשה הרי קראה עבודת כוכבים ומ"ד עבודת כוכבים של ישראל אסורה מיד הא נמי אסורה מיד ומ"ד עד שיעבדוה הא לא פלחה ופשיטא דשרי: **לא ליבא דו'.** לעולם אליבא דמ"ד עד שתיעבד קבעי ליה: **וכגון.** דהשתחוה לה עובד כוכבים אחר זקיפתו של ישראל ולא אמרינן הא לאו דעובד כוכבים הוא ואין יכול לאסור בהשתחואה דבר שאינו שלו וכדרב יהודה אמר שמואל כו' והאי מעשה דבעינן משום גילוי דעתא דאי לאו דגלי ישראל דעתיה לא הוה מיתסרא בהשתחואה דעובד כוכבים: (י) **אסורה.** אפילו למ"ד עד שתיעבד ולא אמרינן הא לאו דעובד כוכבים הוא ואין יכול לאסור בהשתחואה דבר שאינו שלו דכיון דאומקמה ישראל גלי אדעתיה דניחא ליה בעבודת כוכבים וכי פלח לה עובד כוכבים שלימותיה קא עביד: **לגינה.** בידי אדם נעשית ונאסרת לד"ה. והך זקיפה דנקט משום גלויי דעתא הוה דאי לא זקפתו ישראל לשם עבודת כוכבים לא מיתסרא דכיון דשל ישראל הוא אינה נאסרת בהשתחוואתו של עובד כוכבים שהרי אינה שלו ואפילו טעמא מפרשינן במלתיה דשמואל לקמן בפרק ר' ישמעאל (דף נג.). וה"ג לענין גלויי דעתא קבעי לה חזקיה ולא משום מעשה דבדבר תלוה ולאו בעלי חיים לא בעינא מעשה בגופו ונאסר מיד בהשתחואה לבני ר' חייא וקמיבעיא ליה לחזקיה (כ) דוקא לגינה דמינכרא זקיפתה שרחבה יותר על עציה וכשהיא זקופה גרלית גבוה ואיכא גלויי דעתא אבל ביצה לא כו': (ל) **נעבד.** דבעלי חיים אסור לגבוה ואע"ג דשרי להדיוט וקמיבעיא ליה מי חייל שם נעבד על המחובר לאסרו לגבוה או לא: ואם

אמר לו ר"ע והלא כבר נאמר [1]אבד תאבדון אם כן מה ת"ל [2]ואבדתם את שמם מן המקום ההוא (ח)לכנות לה שם יכול לשבח לשבח ס"ד אלא יכול לא לשבח ולא לגנאי ת"ל [3]שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא הא כיצד (ט)היו קורין אותה בית גליא קורין אותה בית כריא (י) עין כל עין קוץ תני תנא קמיה דרב ששת (יא)העכו"ם העובדים את ההרים ואת הגבעות הן מותרין [4]ועובדיהן בסייף ואת הזרעים ואת הירקות הן אסורין ועובדיהן בסייף א"ל דאמר לך מני (יב)רבי יוסי בר יהודה היא דאמר אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור ולוקמה (יג) באילן שנטעו מתחלה לכך ורבנן לא ס"ד דקתני דומיא דהר מה הר שלא נטעו מתחלה לכך אף האי נמי שלא נטעו מתחלה לכך איתמר (יד)אבני הר שנדלדלו בני רבי חייא ורבי יוחנן חד אמר אסורות וחד אמר [5]מותרות מ"ט דמ"ד מותרות כהר מה הר שאין בו תפיסת ידי אדם ומותר אף הני שאין בהן תפיסת ידי אדם ומותרין מה להר שכן מחובר בהמה תוכיח מה לבהמה שכן בעלת חיים הר יוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שאין בהן תפיסת ידי אדם ומותר אף [6]כל שאין בהן תפיסת ידי אדם ומותר מה להצד השוה שבהן שכן לא נשתנו מבריאתן אלא אתיא מבהמה בעלת מום ומהר ואי נמי מבהמה תמה ומאילן יבש ומאן דאסר להכי כתיב שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו דאע"ג דאתיא מדינא להיתרא לא תתיא תסתיים דבני ר' חייא דשרו דבעי חזקיה זקף ביצה להשתחוות לה מהו קא סלקא דעתך להשתחוות לה והשתחוה לה וקא מיבעיא ליה האי זקיפתה אי הוי מעשה אבל לא זקף לא מיתסרא ש"מ בני ר' חייא דשרו לא לעולם אימא לך בני רבי חייא דאסרי (טו) דהשתחוה לה אע"ג דלא זקפה אסורה והכא במאי עסקינן כגון שזקף ביצה להשתחוות לה ולא השתחוה לה ולמאן אי (ט)למאן דאמר עבודת כוכבים של ישראל אסורה מיד אסורה אי למאן דאמר עד שתיעבד הא לא פלחה לא צריכא כגון שזקף ביצה להשתחוות לה ולא השתחוה לה ובא עובד כוכבים והשתחוה לה (טז) כי הא דאמר רב יהודה אמר שמואל (יז)ישראל [7]שזקף לבינה להשתחוות לה ובא עובד כוכבים והשתחוה לה אסורה וקא מיבעיא ליה לבינה הוא דמינכרא זקיפתה אבל ביצה לא או דלמא (יח)לא שנא תיקו: בעי רמי בר חמא המשתחוה להר אבניו מהו למזבח

יש

אימא לך דבני ר' חייא הוא דאסרי ומיבעיא ליה וכו'.

ח) תמוהה כח.; ט) [תוספ' פ"ו ה"ג], ו) [בס"ח נוסף: פני מלך פני כלב], ז) [תוספ' סס ה"ד], ח) [לעיל מה: לקמן מח.], ט) [לקמן נט.], י) [לקמן נח:], יא) לקמן נג.; יב) [ויקרא ז], יג) [יחזקאל מה], יד) [כדאיתא ביבמות סה: וכנדה כז. מ.], טו) [שיך לע"ז],

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולוקמה בזרעים שזרענן מתחלה לכך ורבנן: (ב) שם בני ר' חייא דאסרי והשתחוה: (ג) שם וכי הא דאמר: (ד) רש"י ד"ה בית גליא גלי לשון גובה הס"ד: (ה) ד"ה ומכר דכי וכו' שאין בהן תפיסת יד אדם וחזו לעבדו הס"ד: (ו) ד"ה ומאן דכי וכו' ומי משום בעלת חיים: (ז) ד"ה ומאילן וכו' דלאו אילן הוי הסוא שעתא כשנטעו גרעין וכו' תפיסה ואסר לא משכחת לה אלא באילן שעלה מאליו דאפי' לרבי יוסי בר יהודה לא מיתסר: (ח) ד"ה דבהכי איכא: (ט) ד"ה הוי מעשה לעולם וכו' בדבר תלוה דלאו בבעלי חיים: (י) ד"ה ומאן וכו' דאיכא לא בעי תפיסת ידי אדם וחז לגבוה: (יא) ד"ה בהמה וכו' ומיהו פירוש אי נמי אוביל ואדון לפניך וכו' מיבעי ליה קרא ולא אליבא דרבי יוסי הגלילי: (יב) ד"ה בהמה וכו' בהמה של עצמו אינה נאסרת:

מוסף רש"י

בית כריא. בית הכסא לשון כרו שוחה (תמורה כח:). **להשתחוות לה.** ולא השתחוה לה, ובא עכו"ם והשתחוה לה **אסורה.** אע"פ שאינה שלו (לקמן נג:).

רבינו חננאל

שנאמר שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא. הא כיצד אם היו קורין אותה בית גליא קורין אותה בית כריא. עין כל. עין קוץ: **תני** תנא קמיה דרב ששת העכו"ם העובדין את ההרים ואת הגבעות הן מותרין ועובדיהן בסייף. עובדי הירקות והזרעין הן אסורין ועובדיהן בסייף: מני ר' יוסי בר' יהודה היא. מדקתני זרעים ואהרי זרעים דומיא דהר מה הר שלא נעשה מתחלה לכך אף זרעים שלא נעשו מתחלה לכך והן אסורין: אתמר אבני הר שנדלדלו ולא נתפרקו לגמרי אלא הן תלויות כמו אבר מדולדל ונעבדו אותן האבנים. ר' חייא ור' יוחנן חד אמר מותרין הן כהר. מה הר אין בו תפיסת ידי אדם. כלומר אין בו מעשה בן אדם

מסורת הש"ס

(ד) לשון גובה גלי: **בית לריא.** לשון חפירה ושפלות: **ועובדיהן בסייף.** דבני נח נצטוו על עבודת כוכבים בסנהדרין (דף נו.) ואמרינן התם כל מיתה האמורה לבני נח אינה אלא סייף: **ונוקמה בזרעים שזרען מתחלה לכך: ורבנן.** דאסורין ואפילו לרבנן: **שנדלדלו.** נעקרו מאליהן והשתחוה עכו"ם להם: **בהמה סוכיח.** שאינה מחובר ואינה נאסרת בהשתחויה דמדאסר רחמנא נעבד לגבוה דכתיב מן הבקר (ה) ולא כל הבקר להוציא הנעבד בפרק שור שנגח (ב"ק דף מ:) מכלל דלהדיוט שרי דאי להדיוט אסור למה לי קרא לגבוה הא ממשקה ישראל כתיב (ו) מן המותר לישראל: **מבהמה בעלת מום.** דאינה נאסרת נמי אם השתחוה לה: **ומהר.** דכי פרכת מה לבהמה שכן בעלת חיים הלכך חשיבא ולא מיתסרא הר יוכיח מה להר שכן מחובר בהמה תוכיח וחזר הדין כו' הלד השוה שבהן שאין (מ) תפיסת יד אדם וחזו טעם עצמו להתיר שאין יכולין לתלות טעם היתרן בטעם אחר דאי אמרת היתרן משום מחובר הרי בהמה ואי משום חיים הרי הר ע"כ טעם היתרן משום דאין בהן תפיסת יד אדם שבדבר זה הושוו שניהן אף אני אביא כל השווין להן בדבר זה שיהו מותרין והשתא ליכא למיפרך שכן לא נשתנו מבריאתן דהא בהמה נשתנית במום: **ומאילן יבש.** דנשתנה מבריאתו ואפ"ה הכי לא מיתסר לרבנן דפליגי עליה דר' יוסי ברבי יהודה הלד השוה שבהן שאין בהם תפיסת יד אדם לשם עבודת כוכבים דתפיסה דנטיעה דמעיקרא לא הוא תפיסה לרבנן דלאו אילן (ו) הוא ההוא שעתא שנטעו גרעין ור' יוסי בר' יהודה דחשיב ליה תפיסה ואסר ליה משכחת לה באילן שעלה מאליו דאפילו לר' יוסי לא מיתסר כל זמן שלא עשה מעשה בגופו: **להכי בעיב שקן תשקצנו.** בעבודת כוכבים לאתויי הנך דאע"ג דאתא מדינא להלד השוה להיתרא כדאמרן לא תייתינהו להיתרא וממשמעותא דקרא נפקא דמשמע כל דרשות שאתה דורש בעבודת כוכבים לא תדרוש אלא לשקץ ולאסור ואין לך להתיר בו אלא מה שהתיר לך הכתוב בפירוש: **בני רבי חייא.** יהודה וחזקיה שמן (ז): **הוי מעשה.** (ו) דאכתי איכא תפיסת יד אדם. אלמא בני ר' חייא תפיסת יד בעו: **נעוגה אימא לך בני ר' חייא.** הוא דאמרי דלא בעינן תפיסת יד בדבר תלוה (מ) ולא בבעלי חיים בין בעובד כוכבים בין בישראל ונאסרת מיד בהשתחואה: **והלא.** כגון שזקפה ולא השתחוה לה: **עבודת כוכבים של ישראל.** שהקיש ישראל לעבדה פלוגתא דר' ישמעאל ור"ע בפ' ר' ישמעאל (לקמן נא:): **ונמאן.** אליבא דמאן קבעי חזקיה למילתיה כיון דאיהו לא (ט) תפיסת ידי אדם בעי וזה לשם עבודת כוכבים העמידה בין הוי מעשה בין לא הוי מעשה הרי קראה עבודת כוכבים ומ"ד עבודת כוכבים של ישראל אסורה מיד הא נמי אסורה מיד ומ"ד עד שיעבדוה הא לא פלחה ופשיטא דשרי: **לא ליבא דו'.** לעולם אליבא דמ"ד עד שתיעבד קבעי ליה: **וכגון.** דהשתחוה לה עובד כוכבים אחר זקיפתו של ישראל ולא אמרינן הא לאו דעובד כוכבים הוא ואין יכול לאסור בהשתחואה דבר שאינו שלו וכדרב יהודה אמר שמואל כו' והאי מעשה דבעינן משום גילוי דעתא דאי לאו דגלי ישראל דעתיה לא הוה מיתסרא בהשתחואה דעובד כוכבים: (י) **אסורה.** אפילו למ"ד עד שתיעבד ולא אמרינן הא לאו דעובד כוכבים הוא ואין יכול לאסור בהשתחואה דבר שאינו שלו דכיון דאומקמה ישראל גלי אדעתיה דניחא ליה בעבודת כוכבים וכי פלח לה עובד כוכבים שלימותיה קא עביד: **לגינה.** בידי אדם נעשית ונאסרת לד"ה. והך זקיפה דנקט משום גלויי דעתא הוה דאי לא זקפתו ישראל לשם עבודת כוכבים לא מיתסרא דכיון דשל ישראל הוא אינה נאסרת בהשתחוואתו של עובד כוכבים שהרי אינה שלו ואפילו טעמא מפרשינן במלתיה דשמואל לקמן בפרק ר' ישמעאל (דף נג.). וה"ג לענין גלויי דעתא קבעי לה חזקיה ולא משום מעשה דבדבר תלוה ולאו בעלי חיים לא בעינא מעשה בגופו ונאסר מיד בהשתחואה לבני ר' חייא וקמיבעיא ליה לחזקיה (כ) דוקא לגינה דמינכרא זקיפתה שרחבה יותר על עציה וכשהיא זקופה גרלית גבוה ואיכא גלויי דעתא אבל ביצה לא כו': (ל) **נעבד.** דבעלי חיים אסור לגבוה ואע"ג דשרי להדיוט וקמיבעיא ליה מי חייל שם נעבד על המחובר לאסרו לגבוה או לא: ואם

עין משפט נר מצוה

נב א מיי' פ"ט מהל' מלכים הלכה ב:
נג ב ג מיי' פ"ח מהל' עבודת כוכבים הלכה ב סמג לאוין מה טושע"ע י"ד סי' קמה סעי' ח:
נד ד מיי' שם הלכה ג סמג שם טור ש"ע י"ד סי' קלט סעי' ח הגג"ה:
נה ה מיי' שם סמג שם:

תורה אור השלם

1. אַבֵּד תְּאַבְּדוּן אֶת כָּל הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים אֹתָם אֶת אֱלֹהֵיהֶם עַל הֶהָרִים הָרָמִים וְעַל הַגְּבָעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן:
דברים יב ב
2. וְנִתַּצְתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתָם וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת מַצֵּבֹתָם וַאֲשֵׁרִיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וּפְסִלֵי אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדֵּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת שְׁמָם מִן הַמָּקוֹם הַהוּא:
דברים יב ג
3. וְלֹא תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ וְהָיִיתָ חֵרֶם כָּמֹהוּ שַׁקֵּץ תְּשַׁקְּצֶנּוּ וְתַעֵב תְּתַעֲבֶנּוּ כִּי חֵרֶם הוּא:
דברים ז כו

רבינו חננאל (המשך)

ומותר. אף אבנים הללו כך. ומקשינן מה להר שכן מחובר כולו תאמר באבני ההר שנדלדלו שאינן מחוברות בהמה תוכיח שאינה מחוברת בקרקע ומותרת לחולין: ודחינן מה לבהמה אינה נאסרת אם נעבדה בהנאה שכן בעלת חיים. תאמר באבנים שנדלדלו שאינן בנות חיים. הר יוכיח מה להר כו'. [מה להצד] השוה שבהן שכן לא נשתנו מבריאתן. תיתי מבהמה בעלת מום ומהר אי נמי מאילן יבש ומבהמה תמימה שהרי נשתנו. הבהמה נעשית בעלת מום והאילן יבש. ואע"פ שנשתנו ועבדם לא נאסרו. כך אבני הר שנדלדלו לא נאסרו. ומאן דאסר סבר אע"ג דמדינא שרו לא תשתרייה דכתיב ותעב תתעבנו כי חרם הוא. (ב) ודייקי חזקיה בר' חייא זקף ביצה להשתחוות לה והשתחוה לה וקא איבעיא ליה קזיפתה אי הוה תפיסת ידי אדם אי לא ש"מ בני ר' חייא הוא דאסרי ומיבעיא ליה כגון שזקף ביצה להשתחוות לה ולא השתחוה לה ובא עובד כוכבים והשתחוה לה וכדרב דאמר ישראל שזקף לבינה להשתחוות לה ובא עובד כוכבים והשתחוה לה אסרה. וקא מיבעיא ליה לבינה הוא דמינכרא זקיפתה אבל ביצה לא או דלמא שנא תיקו: בעי רמי בר חמא המשתחוה להר (מותר) אבנים הנחצבות בו מותרות לבנות מהן מזבח אי לא

ח) נגלה לל"ל מדקתני דרעים וסרים אלמא זרעים דומיא דהר וכו'. ט) נגלה לל"ל ודייקי ליהודה וחזקיה בני ר' חייא הוא דשרו מדבני חזקיה זקף ביצה וכו' ש"מ בני חייא הוא דשרו והכר דמי לדעולם אימא לך דבני ר' חייא הוא דאסרי ומיבעיא ליה וכו'.